

Forebyggelse af havrerødsot i vintersæd – tjek for angreb af bladlus i efteråret

Vurder samtidig behovet for eventuel bekæmpelse af bygfluer

Især ved såning i den første halvdel af september, lunt efterårsvejr, "grøn bro" og erfaring for forekomster af havrerødsot i marken/området i tidligere år, skal man fra nu af følge udviklingen af forekomster af bladlus i sine vintersædsmarker. I de senere år har man oplevet angreb af havrerødsot på flere/andre lokaliteter end tidligere. For at kunne anvende varslingsværktøjer til vurdering af rettidig bladlusbekæmpelse, er det vigtigt at få noteret/notere så- og fremspiringsdatoer af vintersædsmarkerne. Viruset havrerødsot overføres af bladlus i efteråret, men symptomerne viser sig først i foråret fra begyndende vækst – tidligst i vinterbyg. Eventuelle angreb og udbyttetab er oftest størst i vinterbyg og vinterhvede, men angreb kan også give udbyttetab/uensartet udvikling i vinterrug.

Samtidig er der også i de senere år oplevet angreb i større eller mindre grad af bygfluer ("løgplante"-skud med bygfluelarver i det tidlige forår), og senest her i foråret 2023 var angrebene mere udbredte end tidligere, og i nogle marker forekom kraftige angreb. Især tidligt etableret vintersæd er udsat, men angreb af bygfluer kan forekomme uanset såtidspunkt. Der anbefales ikke en generel forebyggelse af angreb af bygfluelarver i vintersæd, da vintersæden er god til at kompensere for angreb ved at sætte nye/flere sideskud om foråret. Bekæmpelse er dog aktuell i marker/nabomarker, hvor der her i foråret blev observeret større angreb. Bekæmpelse af bygfluer i vintersæden er kun effektiv i kornets 1-2 bladstadiet og er stort set uden effekt 7 dage senere. Det er således vanskeligt at opnå en samtidig bekæmpelse af både bladlus og bygfluer. Lamdex har en mindre godkendelse til bekæmpelse af bygfluer.

Undersøg, om der er bladlus

Der findes ingen nøjagtig bekæmpelsestærskel for bladlus om efteråret i vintersæd, fordi et varierende antal bladlus indeholder smitte af havrerødsot, og fordi det er ukendt, hvornår nattefrost reducerer antallet af bladlus. **Finder man bladlus på 2-3% af planterne (f.eks. én lus på 1 ud af 50 planter) anbefales en bekæmpelse, såfremt marken er sået før ca. 20.-25. september.** Vær især opmærksom i de tidligt såede marker på lune lokaliteter, hvor ganske få bladlus hurtigt kan udvikle sig.

Bekæmpelse – behov og tidspunkt

Egne marker bør tjekkes løbende for at vurdere et eventuelt bekæmpelsesbehov. Bekæmpelse fra omkring vækststadiet 13-14 (3-4 blade udviklet) har ifølge forsøg og erfaringer været et godt tidspunkt at bekæmpe lusene, men er der mange lus allerede på kornets 2-bladstadiet, bør der behandles. Gentagen bekæmpelse kan være aktuell 2-3 uger senere; især i de tidligst etablerede marker. Til at understøtte registreringerne af bladlus i markerne kan man anvende varslingsværktøjer til at vurdere, hvornår risikoen for bladlus er størst – enten via www.graddageberegner.dk; via Syngentas app BYDV Assist, og/eller hvis du har adgang til én af de ca. 1400 vejrstationer fra Cordulus, får du automatisk en varslingsbaseret på dine lokale vejrdato. For at de nævnte værktøjer kan give en kvalificeret varslings, er det vigtigt at registrere sådato og især fremspiringsdato i de enkelte marker.

Graddageberegneren på www.graddageberegner.dk anvendes således:

Fremspiringsdatoen for marken angives i "Startdato". Angiv f.eks. 31-12-2023 i både "Slutdato" og "Tærskeldato". Anfør 3 i "Basisværdi", 0,7 i "Klimaændring" og 170 i "Tærskelværdi". Et indtastet eksempel for Sønderborg (se nedenstående) med fremspiringsdato 12-9-2023 viser, at det optimale

bekæmpelsestidspunkt i dette tilfælde vil være cirka 25. september ved samtidig fund af bladlus. Vurder resultatet fra graddageberegningen med afgrødens bladudvikling, hvor bedste effekt forventes opnået på 3-4 bladstadiet.

Graddageberegning

Startdato
 Slutdato

Basisværdi
 Klimaændring

Tærskelværdi ☒ 170
 Tærskeldato ☐ 31-12-2023

Sønderborg (6400) ▼

Temperatur og graddage med basistemperatur og korrektion for klimaændringer		
Dato	Lufttemperatur C	
12-09-23	19,1	
13-09-23	15,4	
14-09-23	13,7	
15-09-23	16,2	
16-09-23	17,6	
17-09-23	15,7	
18-09-23	18,4	
19-09-23	15,1	
20-09-23	16,6	
21-09-23	16,5	
---	---	

Midler og doser

Se anbefalede løsninger i tabel 1.

Tabel 1. Anbefalede løsninger til bladlusbekæmpelse i vintersæd i efteråret

Løsning	Anbefalet dosis, l/kg/ha	Maks. antal gange i vintersæd
Lamdex	0,15	3 (senest st. 12)*
Kaiso Sorbie	0,075	1
Mavrik	0,1	1 gang efterår og 2 gange forår

*Lamdex har samtidig en mindre godkendelse til bekæmpelse af bygfluer i vintersæd i efteråret. Bedste effekt mod bygfluer opnås på kornets 1-2 bladstadie.

Blanding med mangan / mikronæringsstoffer

En eventuelt bekæmpelse af bladlus på vintersædens 3-4 bladstadie er helt oplagt at kombinere med forebyggelse af manganmangel. Alle manganprodukter og bredspektrede mikronæringsstofprodukter kan blandes med skadedyrsmidler. Tilsæt 1,5 l/ha Microcare Mangannitrat eller 2 l/ha Microcare Mangansulfat eller 1 kg/ha Mangansulfat. Anvend 150 l/ha vand.